

1 POROČILO ZA LETO 2007

UVOD

Navedeno poročilo zajema delovanje Sveta za elektronske komunikacije (v nadaljnjem besedilu: svet) v letu 2007, ki je deloval na podlagi določb Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 13/07 – UPB1, v nadaljnjem besedilu ZEKom). V tem času je imel svet 5 rednih sej.

Svet ima enajst članov, ki jih je za dobo 5 let na predlog Komisije Državnega zbora Republike Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve imenuje Državni zbor Republike Slovenije izmed različnih strokovnjakov, ki se ukvarjajo s področjem telekomunikacij.

Svet je bil ustanovljen z Odlokom o ustanovitvi Sveta za telekomunikacije (Uradni list RS, št. 56/2001, št. 39/2002, št. 13/03, št. 19/05 in št. 68/06).

Svet deluje v sestavi: Janez Hrovat (predsednik), dr. Iztok Kramberger (namestnik predsednika), dr. Jana Babnik Gomišček, mag. Daniel Copot, mag. Rado Gornik, dr. Tomaž Kalin, dr. Branko Kaučič, dr. Simon Kolmanič, Franc Lenko, mag. Urban Mrak in Miloš Pugelj.

Delo sveta ureja Poslovnik sveta za elektronske komunikacije (Uradni list RS, št. 53/05). Svet je pri svojem delu neodvisen in samostojen. Delovanje sveta je javno.

Za pripravo strokovnih podlag za odločanje lahko svet ustanovi stalne ali občasne strokovne delovne skupine, ki jih sestavljajo člani sveta.

Sredstva za delo sveta, povračilo stroškov in nagrade za člane sveta zagotavlja Agencija za pošto in elektronske komunikacije (v nadaljnjem besedilu agencija), ki tudi zagotavlja opravljanje strokovno-administrativnih nalog za potrebe sveta.

PRISTOJNOSTI SVETA

Svet je organ za spremljanje in svetovanje pri usmerjanju razvoja elektronskih komunikacij v Republiki Sloveniji.

V skladu s 150. členom ZEKom svet daje mnenja, priporočila in predloge glede zadev na področju elektronskih komunikacij in glede uporabe določb ZEKom in na njegovi podlagi sprejetih podzakonskih aktov ter spremlja delovanje agencija. Mnenja, priporočila in predloge objavlja agencija na svojih spletnih straneh.

Svet sme zahtevati informacije od agencije, državnih organov in drugih akterjev na področju elektronskih komunikacij.

SPREMLJANJE DELOVANJA AGENCIJE

i.

Letno poročilo za leto 2006 agencije

Svet je oblikoval pozitivno mnenje k Poročilu o delu in Finančnemu poročilu Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS v letu 2006. Glavne ugotovitve iz obravnavanega poročila so:

- Agencija je dokončala prvi krog tržnih analiz upoštevni trgov in začela z drugim krogom, kjer je že zaključila z analizo na 16 trgu (mobilni trg) ter zaključila postopek določitve operaterja s pomembno tržno močjo na 11 trgu (razvezava lokalne zanke). Na tem področju je bil dosežen velik napredek pri zbiranju podatkov. Z opravljenim delom je agencija pridobila tudi ustrezna znanja, ki ji bodo omogočala uspešno regulacijo trgov, ki še niso konkurenčni.
- Agencija je v preteklem letu z javnim razpisom podelila frekvence za opravljanje storitev širokopasovnega brezžičnega dostopa na frekvenčnem območju od 3.410 MHz do 3.600 MHz in za opravljanje storitev UMTS/IMT-2000.
- S prenosom pravice do uporabe frekvenc DCS 1800 z družbe WWI na Tušmobil ter s spremembo odločbe o dodelitvi frekvenc tako, da ima slednja družba tudi pravico uporabe E-GSM, so podani pogoji za konkurenco na mobilnem trgu, saj je prava konkurenca možna le, če so vzpostavljeni tudi pogoji za infrastrukturno konkurenco.
- Pozitivno na razvoj konkurence vpliva tudi prenosljivost številok. Agencija je v letu 2006 splošni akt, ki ureja to področje spremenila tako, da se je izboljšala funkcionalnost te storitve ter v decembru zaključila javno obravnavo ter v letošnjem letu uveljavila še nadaljnje potrebne spremembe.
- Agencija je v preteklem letu sprejela 10 splošnih aktov oziroma njihovih sprememb iz svoje pristojnosti ter rešila skoraj 10 000 upravnih zadev, pri čemer je število zadev, rešenih po prekoračitvi roka majhno (47), ravno tako pa je sprejemljivo tudi število zadev, ki so bile nerešene na koncu leta. Število zadev se je posebej povečalo na področju nadzora ter na področju reševanja sporov med uporabniki in operaterji, kar pa je v veliki meri povezano z vstopom novih operaterjev na trg.
- Tarife, ki jih agencija zaračunava operaterjem in za uporabo radiofrekvenčnega spektra in elementov oštevilčenja, so se nominalno znižale že drugo leto zapored.
- V kadrovski politiki agencija sledi usmeritvam Ministrstva za javno upravo. Zmanjševanje števila zaposlenih ter omejevanje plač zaposlenih pa utegne imeti, zaradi povečevanja obsega dela ter zahtevnosti postopkov, negativne posledice na delo Agencije.
- Presežna sredstva iz leta 2005 v letu 2006 niso bila porabljena v celoti, so po namenjena za adaptacijo poslovnih prostorov za potrebe agencije ter za nabavo programske opreme - modeli za verifikacijo rezultatov izračunov cen, za kar je Agencija pridobila tudi sredstva Skupnosti v višini 300.000 EU ter za nabavo programske opreme za potrebe radiodifuzije.

Ob obravnavi poročila je svet posebej opozaril na problem PCM –jev in s tem povezano prenosno hitrostjo primerno za funkcionalni dostop do interneta, na subvencioniranje Centreksa s strani uporabnikov, kar bo predmet analize na trgu 1 in 2 (fiksni trg) ter na problem zagotavljanja konkurence na dostopovni infrastrukturi.

ii.

Program dela in finančnega načrta agencije za leto 2008

Svet je oblikoval pozitivno mnenje k Programu dela in finančnemu načrtu Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS za leto 2008 ter k predlogu Tarife o vrednosti točke za leto 2008 za plačilo na podlagi obvestila, za plačilo za uporabo radijskih frekvenc in za plačilo za uporabo števil.

V letu 2008 se pričakuje spremembe na pravnem področju, ki ureja delovanje agencije. Spreminja se pet direktiv obstoječega regulativnega okvira, v obravnavi pa je tudi predlog Uredbe o Evropskem organu za trg elektronskih komunikacij. Cilj navedenega je zagotoviti, da bo regulativno okolje EU spodbujalo konkurenco, investicije in inovativnost, tako da se zadovolji potrebe uporabnikov in zaščiti interese potrošnikov.

Program dela zasleduje cilje še učinkovitejšega dela agencije z zmanjšanjem stroškov agencije, kar je razvidno tudi iz zmanjšane vrednosti točke.

Pomembnejši poudarki iz poslovnega načrta so:

- na področju informacijske podpore je pomembna dograditev informacijskega sistema ter prilagoditev tega novim poslovnim sistemom,
- pri aktivnostih regulacije trga elektronskih komunikacij je posebnega pomena zbiranje podatkov in obdelava indikatorjev trga zaradi česar bo agencija še naprej razvijala spletni vmesnik za varen prenos podatkov ter razvijala in dopolnjevala baze podatkov
- agencija bo aktivno spremljala razvoj omrežij nove generacije z namenom pravočasne priprave ustreznih regulatornih okvirov
- pri zagotavljanju koristi za končne uporabnike bo agencija spremljala izvajanje, kakovost in cene univerzalnih storitev, pri čemer se zaveda problemov rurala
- agencija bo nadaljevala s projektom transparentnosti, čigar namen je zagotoviti dostopnost ponudb operaterjev na enem spletnem mestu (www.komuniciraj.eu) in primerjavo med njimi
- na področju radiokomunikacij je pomembna naloga učinkovita uvedba digitalne radiodifuzije, to je dodelitev frekvenc za drugo nacionalno DVB-T omrežje in odločitev o uporabi frekvenc za tretje nacionalno omrežje (DVB-H ali DVB-T HDTV)
- na področju programskih vsebin je pomembna vzpostavitev in implementacija sistema za zajem in nadzor programskih vsebin, ki bo omogočal večjo učinkovitost programskih analiz in s tem boljši nadzor dovoljenj za izvajanje radijske in televizijske dejavnosti.

Svet opozarja na vprašanja:

- razvezave optike: to še ni predmet regulacije, agencija pričakuje razvoj konkurence tudi na tem področju glede na pospešeno gradnjo Gratela in velika vlaganja Telekoma Slovenije d.d.;
- ločevanje elektronskih omrežij in komunikacij: v primeru učinkovitega ločevanja stroškov in učinkovite konkurence, tak skrajni ukrep ne bo potreben;

- reševanje motenj radiodifuznega spektra na zahodni meji s strani Italijanskih radijskih in televizijskih postaj: spore, ki se rešujejo pred italijanskimi sodišči bo potrebno prenesti na evropsko raven; predlaga se vzpostavitev evropskega registra frekvenc, saj so se dosedanja postopki pred ITU izkazali za neučinkovite;
- učinkovita uvedba digitalne televizije: agencija je že izdala odločbo za nacionalno DVB-T omrežje. Slovenija ima proste frekvence še za eno DVB-T omrežje in za omrežje, ki bi ga lahko uporabili za mobilno TV. Odpraviti bo potrebno ovire pri odločitvah o nakupu DVB-T MPEG4 sprejemnikov, saj v slovenskih trgovinah teh še vedno ni v prodaji
- plače zaposlenih v agenciji: indeks plač je v primerjavi s preteklim letom 101; uravnilovka pri plačah ima za posledico fluktuacijo izobraženih kadrov, saj je razmerje plač med operaterji in agencijo preveliko v korist operaterjev.

iii.

Stanje na trgu

Svet je na sejah v mesecu januarju, juniju in septembru obravnaval stanje na trgu elektronskih komunikacij v Republiki Sloveniji in delovanje agencije na tem področju.

Januar 2007

- Agencija je v drugi polovici leta 2006 zaključila prvi krog analiz upoštevni trgov v skladu z evropskim regulativnim okvirom. Zadnja trga, ki ju je agencija regulirala sta trg 17 (nacionalni trg za mednarodno gostovanje) in trg 18 (prenos radiodifuznih vsebin do končnih uporabnikov).
- V drugem krogu analiz je agencija že izdala novo odločbo za trg 11 (razvezava krajevne zanke). V tej odločbi je, glede na izkušnje z uveljavitvijo prejšnje odločbe, natančneje definirala nekatere obveznosti operaterja s pomembno močjo (Telekom Slovenije d.d.) in hkrati nadgradila dosedanje obveznosti Telekoma Slovenije z namenom, zagotoviti neoviran dostop alternativnih operaterjev na trg pod sprejemljivimi pogoji. Tako je na primer določeno, da cena razvezave krajevne zanke ne sme biti višja od naročnine za PSTN.
- Analiza trgov 1 in 2 (dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji) je že bila posredovana Uradu RS za varstvo konkurence v mnenje.
- V zaključni fazi je analiza trga 16 (zaključevanje klicev v javnih mobilnih omrežjih) in trgov 8, 9 in 10 (medomrežno povezovanje s fiksnimi omrežji).
- Agencija je na spletu objavila rezultate javnega posvetovanja o regulaciji storitev VoIP kot javno dostopnih telefonskih storitev.
- Z javnim razpisom o dodelitvi radijskih frekvenc za storitve fiksnega brezžičnega dostopa (Wimax) so bile navedene frekvence dodeljene družbama Telekom Slovenije d.d. in Tok telekomunikacije d.o.o.. Agencija ocenjuje, da bo to pospešilo razvoj širokopasovnega dostopa na celotnem ozemlju države in še posebej na ruralnih območjih.

- Z dodelitvijo radijskih frekvenc za opravljanje storitev UMTS/IMT-2000 operaterjema Si.mobil d.d. in T-2 d.o.o na podlagi javnega razpisa, želi agencija pospešiti konkurenco na področju tretje generacije mobilne telefonije;
- H krepitvi konkurence pomembno prispeva tudi prenosljivost števil: vseh prenosov mobilnih števil v času od 1.1.2006 do 11.1.2007 je bilo 21.839, prenosov fiksnih števil od 10.5.2006 do 11.1.2007 pa 15.805.

Junij 2007

- Agencija nadaljuje z analizami upoštevnihi trgov 1 in 2 (dostop do javnega telefonskega omrežja na fiksni lokaciji).
- Analiza na trgu 16 (zaključevanje klicev v mobilnih omrežjih Mobitela in Si.mobila) je že zaključena, z odločbo so bili naloženi ustrezni ukrepi.
- Potekata analizi trga 12 (operaterski širokopasovni dostop) in trgov 8,9,10 (fiksna medomrežna povezava)

Pričakovane novosti na trgu so:

- Medoperaterska ponudba naročniških priključkov (whole line rental),
- Metodologija »maloprodajna cena minus« (retail minus) za grosistični dostop z bitnim tokom Telekoma Slovenije,
- Postopen premik k simetrični ceni učinkovitega zaključevanja klicev (metodologija dolgoročnih inkrementalnih stroškov –LRIC)
- Pričakovan vstop operaterja Tušmobil.

September 2007

- Na področju fiksne telefonije je še vedno v upadanju delež PSTN ter BA in PA ISDN priključkov ter v porastu delež VoIP priključkov, katerih delež znaša že 8,92 %. Ravno tako narašča stopnja penetracije na trgu širokopasovnega dostopa do interneta, ki tako znaša v prvem polletju letošnjega leta 45,01% gospodinjstev oziroma 15,27 % rezidenčnih uporabnikov. Dejstvo je, da Telekom Slovenije ni zmožen zadostiti vsem potrebam alternativnih operaterjev, tako da se pričakuje povečana rast v letu 2008, ko bo na razpolago tudi omrežje, ki ga gradi Gratel.
- Na trgu mobilne telefonije se, glede na delež aktivnih uporabnikov po operaterjih, ugotavlja padec deleža Mobitela od 70,30% v zadnjem četrtletju lanskega leta na 67,64% v drugem polletju letošnjega leta ter v povezavi s tem rast tako MVNO (Izibil in Debitel) kakor tudi Si.mobila, ki mu je v enakem obdobju delež narasel od 23,13% na 24,71%.
- Spremembe na tem trgu pričakuje agencija z vstopom Tušmobila, ki na eni strani gradi svoje omrežje in bo imel v obratovanju približno 90 baznih postaj do konca leta, po drugi strani pa si zagotavlja dobro pokritost ozemlja s storitvami z nacionalnim sledenjem. Z UMTS storitvami je vstopil na trg tudi Si.mobil, vendar ima trenutno premalo infrastrukture, da bi lahko dosegal pričakovano pokritje s storitvami in kvaliteto.

Glavne aktivnosti agencije so bile:

- na podlagi odločbe Agencije sta operaterja Mobitel d.d. in Si.mobil d.d. s 1.9.2007 znižala cene zaključevanja klicev iz fiksnih omrežij in jih izenačila s cenami klicev iz mobilnih omrežij
- v zaključni fazi je analiza medoperaterskih fiksnih trgov za medomrežno povezovanje in prvič so v trg vključeni tudi alternativni operaterji upravljanega dostopa do IP telefonije prek širokopasovnih priključkov
- zaključena je analiza na širokopasovnem (medoperaterskem) trgu, po kateri ostaja Telekom Slovenije operater s pomembno tržno močjo. Predlagane so nove obveznosti OPTM in sicer možnost uporabe bitnega toka Telekoma Slovenije d.d. za zagotavljanje VoIP in IPTV ter določena cenovna regulacija po metodologiji »maloprodajna cena minus« zaradi preprečevanja škarij cen namesto dosedanje metodologije FAC CCA.

JAVNI RAZPIS ZA ŠIROKOPASOVNI DOSTOP

Svet je na dveh sejah obravnaval javni razpis za izbiro izvajalca gradnje, upravljanja in vzdrževanja odprtega širokopasovnega omrežja.

Stališče sveta je, da bo težko oblikovati kriterije, na podlagi katerih se bodo določila območja, kjer je komercialni interes za gradnjo in kjer takega interesa ni. Ravno tako je bila izražena tudi bojazen, da bodo najmanj razvite lokalne skupnosti predvsem kadrovske najmanj usposobljene za uspešno sodelovanje na razpisu za pridobitev sredstev.

Svet je mnenja, da je nujno uporabiti vse vzvode, s katerimi se bo prisililo operaterje, da bodo zagotavljali širokopasovni dostop tudi na podeželju. Preprečiti je potrebno, da bi se ponovila zgodovina, ko so bili uporabniki na manj razvitih območjih, prisiljeni vlagati v omrežje Telekoma Slovenije. Nacionalni operater veliko vlaga v optična omrežja v mestih, ne vlaga pa v manj naseljena območja. Potrebno bi bilo doseči, da bi bil tudi širokopasovni dostop univerzalna storitev.

ZAKON O DIGITALNI TELEVIZIJI

Svet je obravnaval predlog zakona o digitalni televiziji in skupaj s svetom za radiodifuzijo na predlog oblikoval pripombe.

Ob obravnavi predloga zakona sta sveta oblikovala načelne pripombe:

- država (Ministrstvo za gospodarstvo) mora iz svojega proračuna zagotoviti sredstva, da bo agencija lahko izvajala vse z zakonom predpisane naloge. Svet je opozoril na to, da bodo sredstva za pospeševanje prehoda na digitalno radiodifuzijo časovno neprimerno porazdeljena in po količini in vsebini neustrezna

- aktivnosti pospeševanja prehoda niso povsem ustrezne in kot take ne dajejo optimalnih rezultatov. Tako v predlogu zakona ni predvidenih aktivnosti kot so analiza trga in uporabnikov, razvoj novih storitev in informacijska kampanja, ki zajema informiranje uporabnikov o digitalni radiodifuziji, uporabi in ustreznosti sprejemnikov, zaščiti uporabnikov pred nekorektnimi in nepopolnimi informacijami v zvezi z ustreznostjo sprejemnikov
- za promocijo prehoda na digitalno televizijo je treba razdeli set top boxe po šolah in univerzah
- prehod na digitalno radiodifuzijo ne bo uspel brez močne zaveze vseh deležnikov, zato je treba predvideti tudi ustrezno strategijo komuniciranja z javnostmi: obveščanje o prehodu na digitalno radiodifuzijo, predvidenem datumu izklopa analogne prizemeljske televizije na posameznih območjih, potrebnih ukrepih za prilagoditev opreme za sprejemanje televizijskih programov v digitalni tehniki ter o drugih platformah, ki lahko nadomestijo analogno prizemeljsko TV (kabelska , satelitska, IPTV).

Po sprejetju zakona pa svet ugotavlja, da zakon nalaga agenciji veliko odgovornost za izvedbo prehoda na digitalno oddajanje. Svet opozarja na to, da je za uspešen prehod na digitalno televizijo potrebna koordinirana akcija tako pristojnih ministrstev kakor tudi operaterjev in izdajateljev medijev. Uspešna uvedba digitalne televizije je možna le z izdelano strategijo komuniciranja z javnostmi vseh vpletenih, s katero bodo prebivalci kvalitetno obveščeni o prehodu na digitalno televizijo in o potrebnih ukrepih za prilagoditev opreme za spremljanje televizijskih programov v digitalni tehniki.

PREDLOG SKLEPA

Na podlagi navedenega poročila svet predlaga Državnemu zboru, da poročilo sveta za leto 2007 obravnava in sprejme.

Janez Hrovat

Predsednik sveta

Poročilo poslati:

Državni zbor RS

Ministrstvo za gospodarstvo, Direktorat za elektronske komunikacije